

GISTAV FLOBER

Gospođa Bovari, to sam ja!, rekao je jednog dana Gistav Flober. To nije baš sasvim tačno jer je ona lik iz jednog od njegovih romana, a on je Gistav, Gistav Flober, rođen 1821. godine u Ruanu. Rođen sam u bolnici (u kojoj mu je otac bio hirurg) i odrastao sam okružen svakojakim ljudskim nesrećama, od kojih nas je razdvajao zid. Možda mi je zato ponašanje istovremeno i morbidno i cinično. Uopšte ne volim život i uopšte se ne plašim smrti.

Sigurno je da nije nimalo veselo živeti u bolničkom paviljonu. Naročito zbog toga što je amfiteatar bio otvoren prema vrtu: Koliko smo se puta sestra i ja peli uz rešetku od vinove loze i, viseći na njoj, posmatrali leševe! Sunce ih je obasjavalo; iste muve koje su sletale na nas i na cveće obrušavale su se i na leševe i vraćale se zujeći! Smrt, raspadanje. Čista poezija – šta da vam kažem?!

Ali to nije bilo sve. Stric ga je odveo u obilazak ludnice: Dvanaestak žena sedelo je u ćelijama – bile su vezane oko struka, gole do pojasa i raščupane – urlale su i do krvi se greble po licu... Simpatičan prizor!

I pored svega toga, šta je Flober kasnije pisao o tom vremenu? Rekao je da je tada bio veseo, nasmejan, da je voleo majku, konje, kola, doboše... Naglasio je da je tada bio srećan! Baš čudno.

Gistav se divio svom uglednom ocu. On je bio dobar prema Gistavu, ali se mnogo više bavio starijim sinom, koji je bio izuzetan đak. Gistav je bio pasivan, nestalan i drugačiji, ali ga je, srećom, mazila dadilja Žili, koja je u njegovoj porodici radila pedeset godina. Nju je opisao u

Skandal s Gospođom Bovari

Floberova junakinja Ema Bovari u mladosti je prosto gutala romane. Razočarana supruga i nemarna majka, tragala je za uzbudljivijim životom. Zbog svojih maštarija srlja u fatalne strastvene ljubavi, a nakon propasti truje se arsenikom. Flober je zbog tog romana, objavljenog 1857. godine, dospeo na sud. Smatralo se da je *povredio javni moral i religiju*. Knjiga je šokirala javnost na dva načina: junakinja je bila nemoralna, a autor je njene doživljaje opisao previše grubo. Flober je na kraju oslobođen optužbi. Suđenje mu je donelo veliki publicitet, ali je knjiga doživela uspeh, kako je sam Flober rekao, iz potpuno pogrešnih razloga. Taj uspeh nije bio zasnovan na snazi njegovog stila, niti na izuzetnom opisu sposobnosti glavne junakinje da zavarava samu sebe. Flobera je to vredalo, jer nikako nije hteo slavu po svaku cenu.

Karikatura Flobera
koji secira Emu
Bovari

liku Felisiti u romanu *Jednostavno srce*. Ona mu je po čitav dan pričala o ljubavi i o duhovima, pa je Gistav postao sanjar, naivan, pomalo prostodušan.

Čitanje mu je išlo teže nego njegovoj mlađoj sestri: A zašto i da učim kad nam čika Minjo čita? Zaista, provodio je dane i dane kod suseda, gde mu je čika Minjo čitao knjige poput *Don Kihota*.

Kada je imao osam godina, upoznao je svog prvog velikog prijatelja – Ernesta Ševalijeja – s kojim se često dopisivao. Pri tom je pravio mnogo pravopisnih grešaka. Već u desetoj godini počeo je da piše pozorišne komade, tragedije (vidi ti to!), koje je i izvodio sa sestrom Karolinom i Ernestom pred svojom porodicom. Tu je pobrao svu slavu.

U internatu Kraljevske škole u Ruanu Gistav je bio neposlušna i nemiran; smatrao je da su pravila previše stroga. Osim toga, po uspehu je često bio među poslednjima, ali zato uvek prvi iz istorije. Drugovi su se prema njemu prezrivo ophodili, a učitelji su ga proganjali i kažnjavali.

Ipak, sve je počelo da ide nabolje – dobijao je poneku dobru ocenu iz latinskog, poneku nagradu iz geografije. Kako je, međutim, prezirao gramatiku, imao je problema s profesorom francuskog. Malo-pomalo, međutim, Gistav je, uz njegovu pomoć, počeo da napreduje, i to naročito zato što je u internatu bilo mnogo vremena za čitanje. I Gistav je mnogo čitao, zaista mnogo: Aleksandra Dimu, Šekspira, Viktora Igoa. Teško da je mogao da nađe bolje knjige.

Na raspustu koji je provodio u Truvilu mladi Gistav, kome je tada bilo petnaest godina, zaljubio se u Elizetu Šlezinger, koja je imala dvadeset šest. Ta strast je na Gistavu ostavila traga i kasnije ju je pretočio u roman – *Sentimentalno vaspitanje*, normalno... Napola lud od ljubavi, počeo je da piše priče, novele, čak i da objavljuje kratke tekstove u *Kolibriju*, lokalnim novinama. S velikim žarom nastavio je da guta knjige, posebno Rablea i Bajrona, jedinu dvojicu koji su pisali s namerom da naškode ljudskom rodu i da mu se nasmeju u lice. Gistav je bio dosledan u svojim idejama.

Njime je i dalje vladala strast za pozorištem, ispisivao je stranicu za stranicom, utažujući tako svoju prekomernu glad za pisanjem.

Ali tuga uvek vreba. Alfred, jedan od njegovih velikih prijatelja, umro je veoma mlad. Smrt je ponovo zamahnula kosom. Dakle, sve je bilo isto kao u njegovom detinjstvu i život je Gistavu još više ličio na stravično propadanje, na neku vrstu smrti u hodu. Samo ga to više nije činilo utučenim – nerviralo ga je.

U sedamnaestoj godini, kada je pošao u treći razred gimnazije, napokon je izašao iz internata. Čekam da sasvim napustim ovu govornicu ludnice od škole, pisao je svom prijatelju Ševalijeu. Ton njegovog pisma bio je sasvim jasan.

Izbačen je, ali je ipak položio maturu, a onda je na Pravnom fakultetu doživeo neuspeh. Ništa posebno zanimljivo. Zatim je, u strpljivom iščekivanju neizbežnog kraja, imao samo jednu želju, posebno u književnosti: da dostigne savršenstvo.

Rečnik otrcanih misli (odlomci)

Dok je pisao romane, Flober je pisao i *Rečnik otrcanih misli* (ili *Katalog mišljenja u modi*). U njemu je iskazao dar za opisivanje gluposti.

A
Arhitekta. Svi su glupaci. Uvek zaboravljaju stepenište u kućama.

D
Dužnosti. Zahtevajte ih od drugih, sebe oslobodite. – Drugi ih imaju prema nama, ali ih mi nemamo prema njima.

G
Glupaci. Oni koji ne misle kao mi.

K
Kamila. Ima dve grbe, a deva jednu jedinu. – Ili pak kamila ima jednu grbu, a deva dve (nikad se ne zna tačno; čovek to uvek pobrkao).

S
Slavne ličnosti. Brinite se o najmanjoj pojedinosti iz njihovog privatnog života da biste ih mogli ogovarati.

F
Francuska akademija. Omalovažavajte je, ali pokušajte da budete njen član, ako je moguće.

